

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallitusohjelmakuuleminen: Lukiokoulutuksen kehittäminen.

Ensimmäinen tulosraportointi

24.10.2023

Hanna Niemelä & Tuomo Lähdeniemi

Tavoite, kutsuminen ja osallistuminen

Tavoite:
Kerätä ajatuksia
toisen asteen
kehittämiseksi
hallitusohjelman
tavoitteiden mukaan

Kohderyhmät:
Lukiokoulutuksen
sidosryhmät

**Kutsumisen
kanavat:**
Sähköpostikutsut

Osallistumisaika:
28.9.-17.10.2023

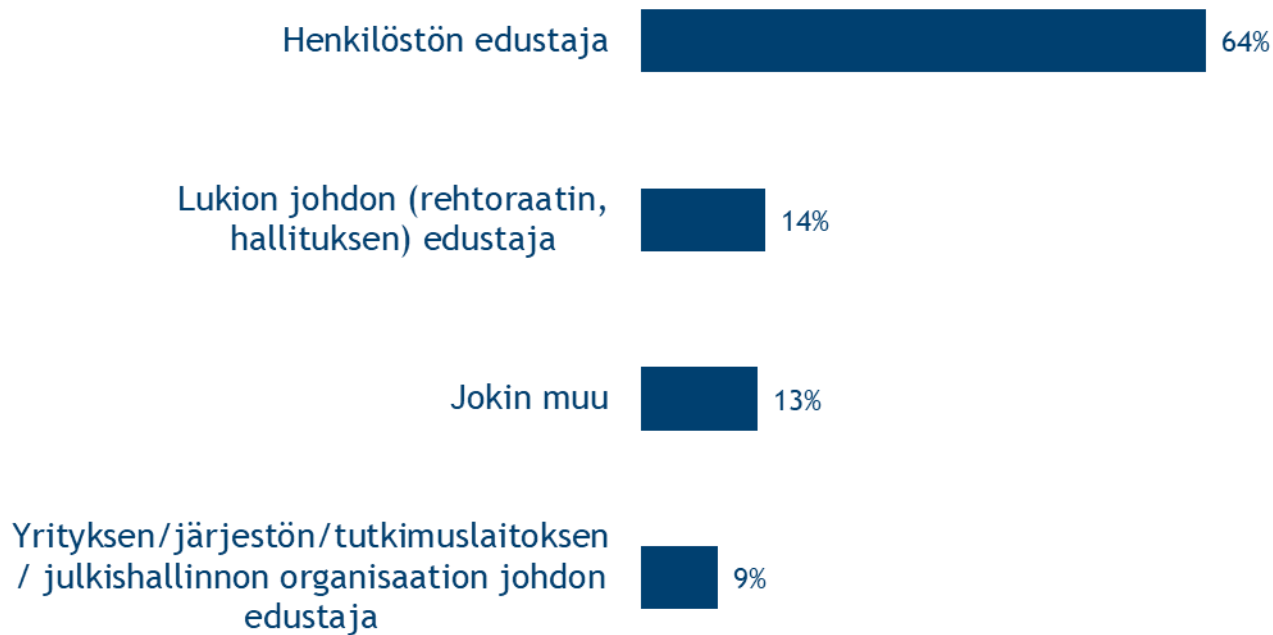

**Osallistumisia
yhteensä :**
385

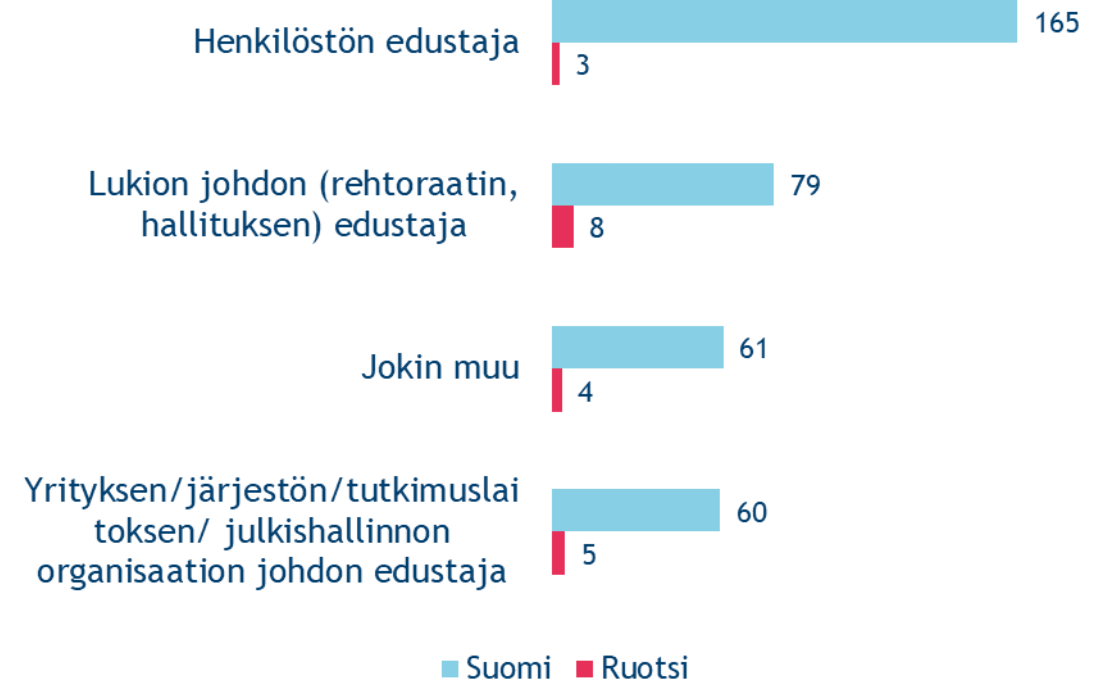
Suomeksi: 365
Ruotsiksi: 20

Osallistumisia yhteensä 385

Rooli yhteensä

Rooli kieliversioittain

Nostoja tuloksista

Osallistujien aktiivisessa kommentoinnissa annettiin erittäin pitkiä ja jäsenneltyjä vastauksia hallitusohjelmaan kirjatuihin tavoitteista ja niiden pohdinnasta.

Hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet ohjauksen ja tuen laajasta sekä oikea-aikaisesta tarjoamisesta otettiin hyvin vastaan. Tavoite vaatii resursseja, henkilöstöltä aikaa sekä osaamista.

Lukiodiplomi sekä englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen herättivät ristiriitaisia näkemyksiä. Erityisen koulutustehtävän lukioihin suhtautuminen neutraalin positiivista. Kattava lukioverkko halutaan säilyttää tulevaisuudessakin.

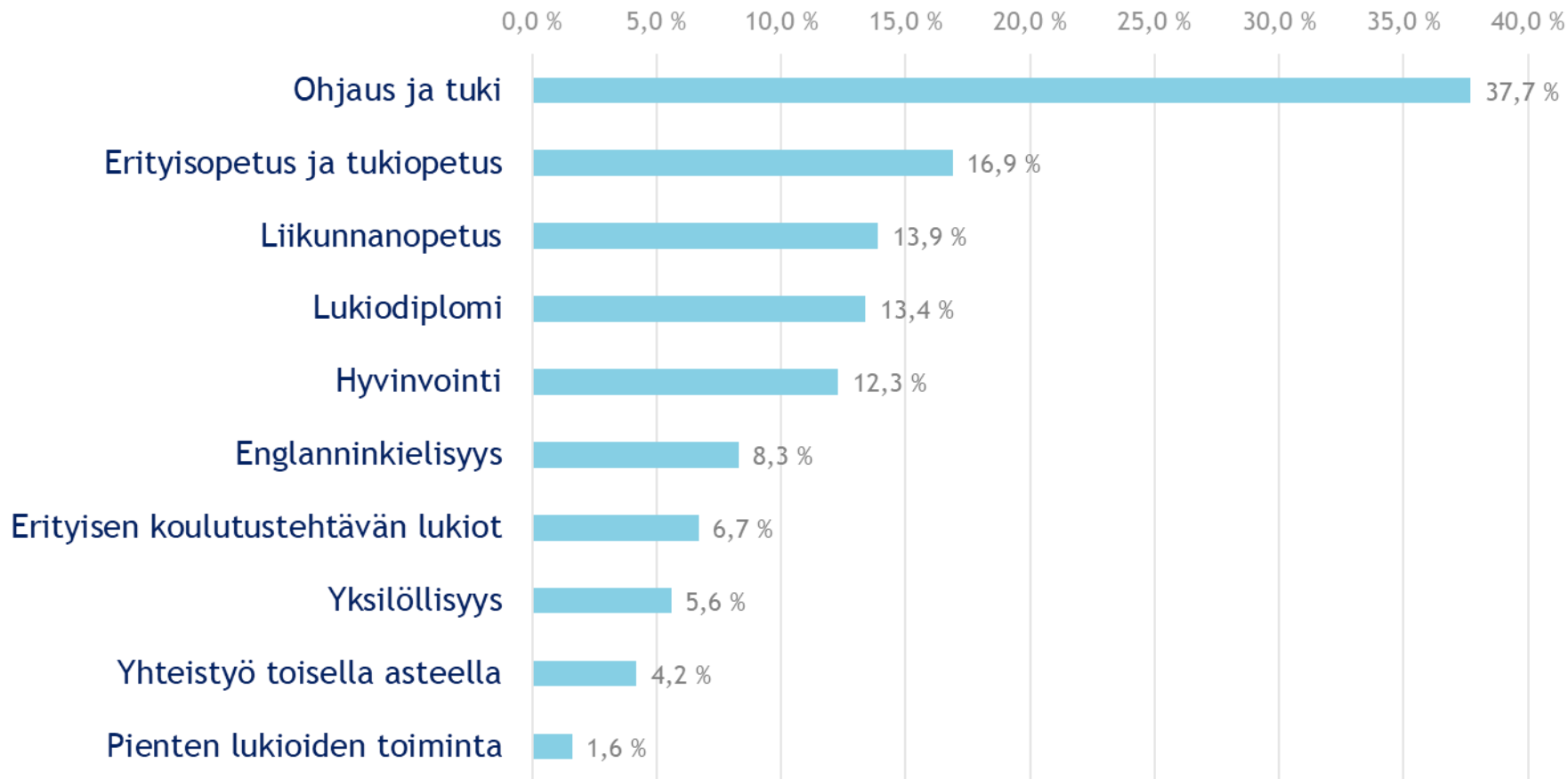

Opiskelijoiden hyvinvointia sekä opinnoissa etenemistä tukevat myös yksilöllistämisen mahdollisuus sekä myös ehdotettu liikunnan lisääminen opintojen aikana.

Hallitusohjelman tavoitteiden kommentointi

Miten kehitetään lukiokoulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla?

Ohjauksen ja tuen kokonaisuutta mietittiin laajasti monelta kantilta

Miten kehitetään lukiokoulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=432)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Tärkeimmäksi nostetut asiat lukiokoulutuksen kehittämisesssä – TOP15

1. Tuki koulupolun alkuun. Tuki pitäisi ohjata riittävän varhaiseen vaiheeseen.
2. Tuki opinnoissa myös järjestelmien kautta
3. Opintojaksojen sisältöjen kriittinen tarkastelu
4. Taito- ja taideaineet. Pidetään taito- ja taideaineet tiiviisti osana lukion yleissivistävää koulutusta, sillä ne inhimillistävät opiskelua.
5. Riittävä tuki lukio-opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle
6. Opomitoitus. Lukion opinto-ohjaajille mitoituseruste siitä, kuinka paljon opiskelijoita on kohtuullista yhden opon vastuulle.
7. Lukiolaisille oikeus saada tukiopetusta ja erityisopettajan ohjausta
8. Erityisopetuksen kehittäminen, jotta lakiin kirjattu oikeus tukiopetukseen toteutuisi yhdenvertaisemmin
9. Tuki opinnoissa etenemiseen tulee sitä kautta, että ohjattavien ryhmät ovat tarpeeksi pienet

10. Opetuksen lisäresurssi. Resurssiopettajia lukioon: keskeneräisten opintojaksojen täydentämisen tueksi läksypajoja ja muuta matalan kynnyksen tukea.
11. Lukiokoulutuksen järjestäminen turvataan alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti
12. Yleislukion yleissivistyksen resurssit ennen erityistehtävän lukioiden erityisresursseja
13. Lukiokoulutuksessa panostetaan opintojen ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen
14. S2-opiskelijoiden kohdennetumpi tuki. S2-opinnot: ryhmässä usein monen tasoisia opiskelijoita, joiden tarpeiden huomioiminen samanaikaisesti on haastavaa.
15. Tietojärjestelmät tukemaan opiskelijoiden opintojen seuranta

Keinoja toteuttaa hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Opintojen ohjaus ja tuki kaipaa lisää resursseja, henkilöstöä, aikaa ja rahaa. Panostetaan ennaltaehkäisevään tukeen, pienempiin ryhmäkokoihin, tiedolla johtamiseen. Varmistetaan riittävät resurssit **erityisopetukseen ja tukiopetukseen**.

Opiskelijoiden hyvinvointia ja jaksamista tulee vahvistaa kaikin mahdollisin keinoin oppilaitoksissa, vaikka oppilashuollon päävastuu on hyvinvointialueilla. Henkilöstön osaaminen ja toimintakulttuuri on mielenterveyttä tukevaa. Opiskelijoiden **yksilöllisten tarpeiden huomiointi** on tavoiteltava tila, mutta käytännössä kovin pitkälle menevän henkilökohtaistamisen järjestäminen on hankalaa. Liikunnalla nähdään olevan yhteys hyvinvoinnin lisääntymiseen. **Liikunnanopetus viikoittain** on lukujärjestysteknisesti mahdollista toteuttaa, vaikka se ei yksinkertaista olekaan. **Eriyksen koulutustehtävän lukioilla** nähdään olevan kansallisesti merkittävä rooli opetuksen "eriyttämisessä ylöspäin" ja hyvinvoinnin näkökulmista.

Lukiodiplomien ottaminen osaksi ylioppilaskokeen suorittamista saa ajatuksen tasolla kannatusta, mutta käytännön toteutukseen liittyy kysymysmerkkejä mm. yhdenvertaisuuden ja arvioinnin toteuttamisen näkökulmista. **Englanninkielinen ylioppilastutkinto** saa ristiriitaisen vastaanoton. Osa pitää uudistusta tärkeänä Suomen veto- ja pitovoimalle, osa ei näe hyötyjä kalliiksi koetun koulutuksen järjestämisessä.

Ohjaus ja tuki

- Varmistetaan, että toisen asteen opinnot aloittavalla on osaaminen vaaditulla tasolla ja että opiskelija olisi koulukuntoinen. Lukioon tulevilla nuorilla on hyvin erilaiset opiskelutaidot, ja taidot ovat heikentyneet. Opettajat kuvaavat, että nykytilanteessa ei ole aina aikaa tarjota riittävää oppimisen tukea siinä laajuudessa, mitä osa oppilaista vaatisi.

Riittävät resurssit

- Taataan riittävä määrä niin opetus-, ohjaus- kuin opiskelijahuoltohenkilöstöä. Perinteisten roolien (erityisopettajat, opinto-ohjaajat, psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat) roolien lisäksi tärkeitä ovat yhteisöohjaajat.
- Kirkastetaan vastuunjako aineopettajan ja tukihenkilöstön välillä. Jaetaan tietoa sen mukaan, mitä tietosuoja antaa myöden.
- Panostetaan ryhmäkokojen pienentämiseen, säädetään ryhmäkoolle maksimimääri
- Säädetään ohjattavien maksimi / per opinto-ohjaaja, esim. 180-200 ohjattavaa. Opintojen ohjaus ja vaikuttavuus edellyttää riittävää aikaa ohjattavan kanssa keskusteluun.
- Luodaan yhteinen tiedonkeruusyhteistyö, joka auttaisi kohdentamaan ohjaus- ja erityisopetusresurssia
- Lisätään tutkimusta ja toimintamallien kehittämistä vaikuttavasta ohjauksesta ja tuesta
- Panostetaan opettajien osaamistason nostoon, lisäkoulutukseen ja erityispedagogiikkaan jo aineenopettajien koulutuksessa, jotta voidaan paremmin tukea erilaisia ja eri taitotasolla olevia opiskelijoita

Erityisopetus ja tukiopetus

Erityisopetus

- Lukion erityisopettajien roolia kirkastetaan ja resurssointia lisätään. Näin mahdollistetaan opiskelijan henkilökohtainen tuki ja opetuksen esteiden poistaminen/madaltuminen.
- Tehdään erityisopettajille oppilasmäärään samakaltainen perustuva resurssirajoite kuin opoille
- Luodaan yhteinen erityisopettajien mitoitus, jotta resurssointi ei olisi kunnan päätettävissä
- Jokaisessa lukiossa tulee olla nimetty, koulun päivittäisessä toiminnassa mukana oleva erityisopettaja

Tukiopetus

- Tukiopetus, konsultaatiot erityisopettajan kanssa, opintomenestyksen seuraaminen opettajat, ryhmänohjaajat ja opo
- Määritellään oikeus tukiopetukseen todellisen tarpeen perustella, ei arvosanojen korottamiseen vaan opinnoissa etenemiseen
- Lisätään resursseja tarpeeseen annettavaan oppituntien ulkopuolella järjestettävän tukiopetuksen. Mahdollistetaan tukiopettajien palkkaaminen, joka voi antaa tukea oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella

Liikunnanopetus

- Viikoittaisen liikunnanopetuksen tavoite nähdään mielenkiintoisena ja vaikutuksiltaan positiivisina
- Hyvinvoinnin, jaksamisen ja oppimisen kannalta liikunta koko lukio-opintojen ajan on tarpeellista. Lukion liikunnan tavoitteena on tarjota monipuolisia liikuntakokemuksia ja ohjata elinikäiseen liikkumista suosivaan elintapaan.
- Nostetaan esiin, että liikunnan ja terveystiedon nostoon yhdessä tulisi panostaa, ei pelkkään liikuntaan
- Huomioidaan myös, että liikunnan kipinä olisi hyvä sytyttää jo ennen toista astetta

Käytännön toteutus

- Liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena on lukujärjestysteknisesti mahdollista järjestää, mutta ei välttämättä helppoa. Jo nyt erikokoiset opintojaksot sitovat lukujärjestystä ja vähentävät valinnanmahdollisuuksia ja lukujärjestyksen tekemistä.
- Liikunnanopetus viikoittaisena koko lukion ajaksi edellyttäisi pakollisuuden lisäämistä, valinnaisena opiskelijat eivät välttämättä liikunnan oppiainetta valitse lukujärjestykseensä koko opintojen ajaksi. Vähennettäisiinkö silloin muita pakollisia aineita? Opiskelijoiden päivät ovat jo nykyisellään pitkiä.
- Paljon liikuntaa vapaa-ajalla harrastavat voisivat korvata liikunnanopetukseen osallistumista harrastuksillaan
- Liikunnanopettajien hajauttaminen koko lukuvuodelle vaatisi oppiaineen opetussuunnitelman väljentämistä. Liikunnan eri muodot voisivat paremmin seurata kausiliikuntaa.
- Lisätään liikkumista myös muilla keinoilla, mm. tiivistämällä yhteistyötä urheiluseurojen kanssa ja eri hankkeiden yhteydessä

Lukiodiplomi

- Lukiodiplomin arvostuksen kohotus on yleisesti kohtalaisen hyväksytty ehdotus
- Diplomin ottaminen osaksi ylioppilastutkintoa nostaa taito- ja taideaineiden arvostusta ja antaa mahdollisuuden näyttää myös näille opiskelijoille osaamistaan, jotka eivät ole puhtaasti teoreettisia opiskelijoita

Kriteerien laadinta ja yhdenvertaisuus

Huomioidaan, että kaikille lukiodiplomeille luodaan valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla. Ei vain musiikille, kuvataiteelle ja liikunnalle.

- Otetaan lukiodiplomien kriteerien laadinnassa huomioon se, että niiden kautta opiskelija voi vahvistaa mahdollisuuksiaan jatko-opintoihin
- Yhdenvertaisuuden varmistaminen
 - Lainsäädäntö, toimiva yhteistyö YTL:n sekä sidosryhmien riittävä kuuleminen on avainasemassa
 - Huomioidaan eri lukiodiplomien mahdollisuudet tuottaa lukiodiplomeja
 - Varmistetaan mahdollisuus yhdenvertaiseen arviointiin
 - Voiko asiasta tehdä kokeilun ennen valtakunnallista uudistusta?
- Muita lukiodiplomin arviointiin liittyviä kysymyksiä
 - Miten arvosana määräytyy? Käytetäänkö tarkastavia sensoreita? Vertailukelpoisuus? Noudattaako arviointi Gaussin käyrää? Lisääkö lukiodiplomi opettajien työtaakkaa?

Hyvinvointi

- Opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi ovat isoja ongelmia ja niihin on hyvä hakea ratkaisuja eri keinoin
- Tuki terveyteen (sekä mielen- että kropan terveyteen) on tultava sosiaali- ja terveystalvveluista. Opiskelijahuolto tulee turvata kaikilla paikkakunnilla, isoilla ja pienillä.
- Järjestetään lukioon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut, jotka etenevät portaittain

Oppilaitosten omia keinoja lisätä hyvinvointia

- Huolehditaan, että kouluissa huomioidaan mielenterveyttä ja jaksamista edistävä toimintakulttuuri
- Vahvistetaan oppilaitosten johdon osaamista oppilaitoksen hyvinvoinnin johtamisessa
- Vahvistetaan oppilaitosten henkilökunnan osaamista hyvinvoinnin lisäämisessä
- Mitoitetaan oikein tilat ja resurssit, taataan miellyttävä työskentely-ympäristö
- Harkitaan pakollisten opintojaksojen määrän pienentämistä
- Tuetaan hyvinvointia monipuolisen liikkumisen avulla, lisätään monenlaista liikkumista lukio-opintojen sisälle
- Mahdollistetaan koulukohtaisia kursseja taito- ja taideaineissa, joka voisi tukea jaksamista ja hyvinvointia
- Vahvistetaan opiskelijoiden mielenterveystaitoja niin opintojen kautta kuin arjen kohtaamisissa
- Huomioidaan läsnäolo ja kohtaaminen, turvallisuus ja osallisuus sekä vahvuuksien näkeminen
- Luodaan opiskelijoille mahdollisuus kokea yhteenkuuluvuutta ja merkityksellisyyttä
- Panostetaan yksinäisyyden ja kiusaamisen vastaiseen työhön
- Mahdollistetaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toteuttaminen kaikissa oppilaitoksissa

Englanninkielisyys

Positiivisia ja neutraaleja näkemyksiä

- Osa kokee, että mahdollisuus suorittaa englanninkielinen ylioppilastutkinto on hyvä uudistus ja keino lisätä Suomen veto- ja pitovoimaa
- Ehdotetaan mahdollisuutta lisätä toisen kotimaisen kielen koe/opintoja mukaan jatko-opintojen ja myöhemmän työllistymisen helpottamiseksi. Asuinmaan kielen oppiminen edistää kotoutumista ja integroitumista yhteiskuntaan.
- Englanninkielinen yo-tutkinto tulee valmistella huolella ja ottaa huomioon myös jatko-opintomahdollisuudet
- Englanninkielisen yo-tutkinnon suorittamispaikat rajattava ja valtio kustantaa ylimääräiset kulut

Huolia tavoitteeseen liittyen

- IB- tutkintojen mahdollisuus on jo olemassa Kaivataan lisää tietoa, miksi tämä mahdollisuus ei palvele riittävästi.
- Englanninkielinen yo-tutkinto vaatii koko lukiokoulutuksen tuottamista englanniksi
- Onko kaikkien koulujen mahdollistettava englanninkielinen ylioppilastutkinto?
- Opintojen ja kirjoitusten kustannukset verrattuna saavutettavaan hyötyyn
- Materiaalien tuotannon sekä opetuksen järjestämisen ja yo-tutkintojen tarkastajien riittävät resurssit?
- Englanniksi opettavien kielitaidon riittäminen?
- Suomen kielen aseman rapautuu, eliittilinjoja syntyy

Erityisen koulutustehtävän lukiot

- Suomalaisen koulutuksen valttikortti on tasaisuus, jossa osaamiserot eivät eriydy. Yleislukion yleissivistyksen resursseista ei siksi tulisi nipistää.
- Yhtäältä monipuoliset erikoislukiot mahdollistavat vahvuuksien kautta etenemisen. Erityistehtävälukioilla on kansallisesti merkittävä rooli opetuksen "eriyttämisessä ylöspäin" ja hyvinvoinnin näkökulmista.
- Turvataan erityisen koulutustehtävän lukioiden toimintaedellytykset jatkossakin lisärahoituksella
- Parannetaan yhteistyötä ja verkostoitumista erityistehtävien lukioiden välillä
- Erikoislukioiden tulee tehdä kiinteää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa kurkistus- ja väyläopintoja järjestämällä. Lukioiden ja korkeakoulujen yhteisiä opettajia voisi kokeilla.
- Määritellään hyöty erikoislukion suorittaneelle, miten opinnot pisteytetään jatko-opintoihin haettaessa
- Taataan erityisen koulutustehtävä lukioiden laatu

Statuksen myöntämisestä eriäviä näkemyksiä

- Osa kannattaa säätelyä, jotta erityisen koulutustehtävän lukioita ei ole liikaa, vaan tehdään keskitettyjä ratkaisuja. Arviointi ja lupa edelleen valtiovallan päätettävissä. Säilytetään kriteerit, millä perusteella luvat myönnetään.
- Osa puolestaan kannattaa lukion omaa valintaa ja erityisen koulutustehtävän statuksen saamisen helpottamista. Kannattajien mukaan kaikilla lukioilla tulisi olla mahdollisuus toteuttaa erityisen koulutustehtävän säädöksiä (ei välttämättä rahoitusta) pakollisten opintojen poisjättämisestä.

Yksilöllisten tarpeiden huomiointi

- Jotta opiskelijalle voidaan varmistaa hänen tarvitsemansa ohjaus ja tuki laadukkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, edellyttää se opiskelijan tuntemusta ja siten myös mahdollisuutta huomata jokainen opiskelija yksilönä
- Yksilöllisen ohjauksen edellytyksenä on riittävä ja koulutuksen järjestäjää velvoittava resurssi henkilökohtaisen ohjauksen toteuttamiseen
- Huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset tarpeet (esim. mielenterveyden haasteet, neurokirjo) mahdollistamalla yksilöllisiä ja joustavia tapoja opiskella
- Rakennetaan yksilöllinen tuki opiskelijakohtaisista lähtökohdista. Rakennetaan tuen antamisen mahdollisuudet väljiksi, jotta ne mahdollistavat luovan toiminnan tukitoimissa.
- Mahdollistetaan myös lukio-opiskelijoille yksilölliset oppimispolut, mm. opiskelu neljässä vuodessa
- Mahdollistetaan lukiodiplomien hyväksi luenta

Yhteistyö toisella asteella & pienten lukioiden toiminta

YHTEISTYÖ TOISELLA ASTEELLA

- Mahdollistetaan kaksois- ja kolmoistutkinto jatkossakin. Rahoitus voisi toimia esim. niin, että valtionosuuden tulevat 1-3 vuosilta ammatilliselle koulutukselle ja viimeisen vuoden osalta lukio-opinnot järjestävälle lukiolle.
- Otetaan myös työelämäpainotteinen lukiodiplomin käyttöön. Lukiodiplomin suorittamismahdollisuus myös työelämäopinnoissa yhteistyössä ammatillisten oppilaitosten ja AMK:n kanssa
- Mietitään henkilöstön yhteiskäyttöä

PIENTEN LUKIOIDEN TOIMINTA

- Vahvistetaan pienten lukioiden asemaa seudullisella yhteistyöllä
- Varmistetaan myös pienten paikkakuntien lukio-opetuksen toteuttamisen mahdollisuudet (rahoitus, lainsäädäntö jne.
- Ymmärretään pienten lukioiden merkitys perusopetuksen laadulle ja tarvittavan tuen järjestämiselle harvan asutuksen Suomessa

Poimintoja aineistosta lukiokoulutuksen kehittämiseen liittyen

Panostetaan opintojen ohjauksen tukeen. Lukion opinto-ohjaajalle rajataan opiskelijamäärää. Tämä siitä syystä, että uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan henkilökohtaisen ohjauksen tärkeyttä ja se on myös lisääntynyt erilaisten oppimispolkujen vuoksi sekä yhteistyöstä muiden oppilaitosten kanssa

Riittävästi resursseja eli opoja ja opiskeluhuoltohenkilöstöä.

Sosiaalipolitiikalla on suuri rooli lukiolaisten pärjäämisessä. Nuorten mielenterveysongelmat, nuoren tai hänen perheen sosiaaliturvan heikennykset ja sosioekonominen asema heijastuvat suoraan myös opintoihin. Koulutuspoliittisia toimia tehdessä on tärkeää huomioida sosiaalipoliittinen ulottuvuus, sillä pelkkä rahan kaataminen lukion tukipalveluihin ei korjaa kaikkia ongelmien juuria.

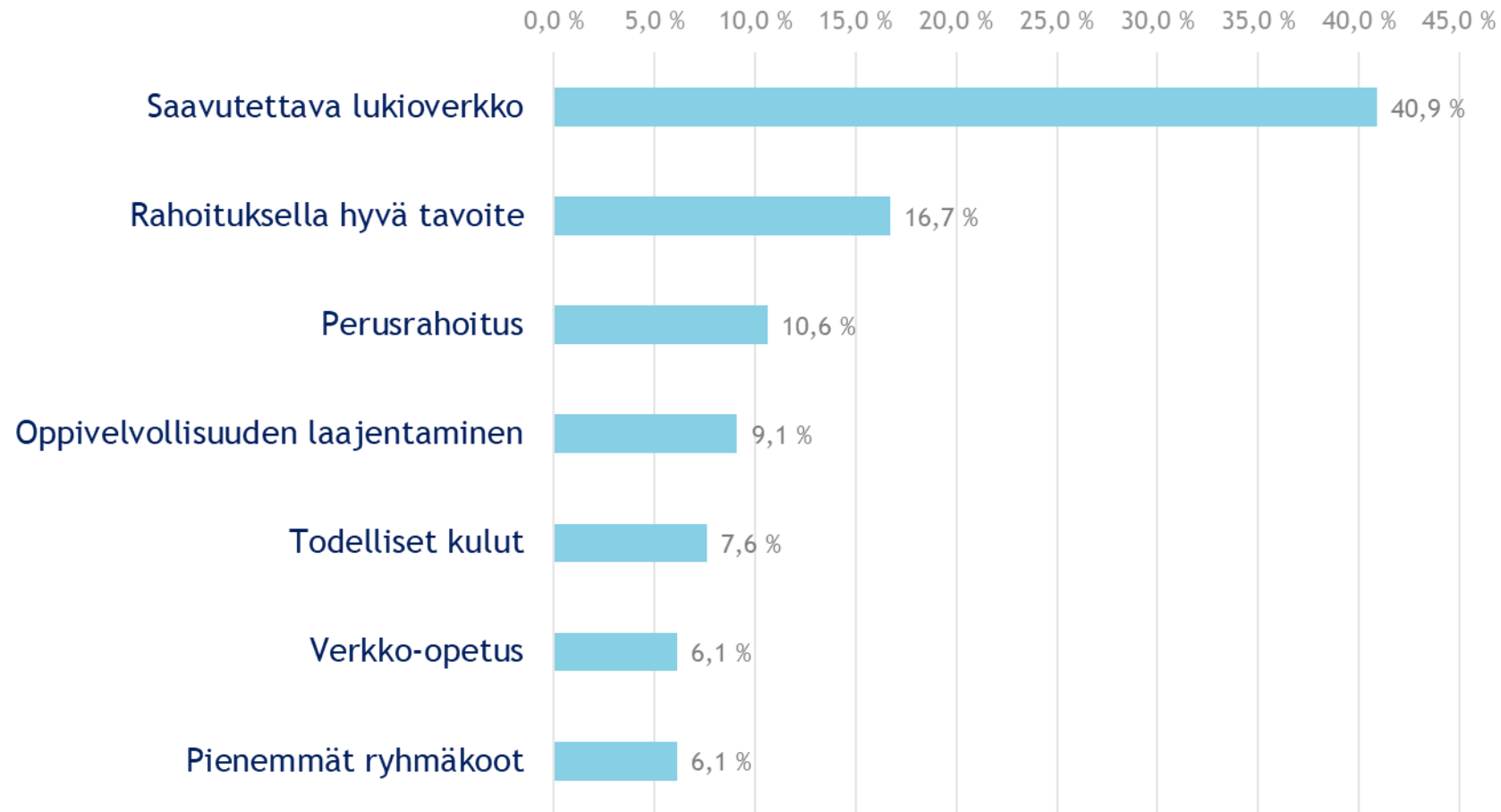
Studier i rörelse-projektet i all ära men att få alla att röra på sig varje vecka kräver sina tilläggsmoduler inom gymnastiken. Problemet med fler obligatoriska studieavsnitten inom gymnastiken äter upp valfria studier - eller kanske det kan lösas på annat sätt. Kopplingen mellan motion och välbefinnande är för tydlig för att inte reagera.

Englanti opetuskieleksi osassa kouluja. Mahdollisuus vastata yo-tehtäviin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Osa kouluista voisi profiloitua englanninkielisiksi lukioiksi, joissa maahanmuuttajataustaiset saisivat mahdollisuuden käydä meidän helpompi lukioväylä verrattuna IB-tutkintoon.

Erityisen koulutustehtävän tulee lähteä lukion omasta halusta ja tarpeesta. Lukioita ei pidä pakottaa tähän. Olisi hyvä, jos erityistehtäväkouluja voisi perustaa alueellisesti kattavasti. Nykyiset, uudet, kehittämistehtävälukioiden ovat ymmärtääkseni luoneet verkostoja erityistehtävälukioiden välille. Tätä tulee jatkaa. Verkostoihin tulee olla mahdollisuus liittyä ihan tavallisista kouluista.

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?

Rahoituksella tuetaan lukiokoulutuksen saavutettavuutta koko maassa

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?
(N=66)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Lukiokoulutuksen rahoitusmallin uudistaminen

Osallistajat pitävät loogisena, että rahoituksella halutaan ohjata palveluverkon kehittymistä ja myös koulutuksen laadun kehittämistä.

Koulutuksen saavutettavuudesta tulee pitää kiinni koko maassa, tämä on hyvä tavoite. Tavoittelemisen arvoisena pidetään, että myös pienemmillä paikkakunnilla on laadukasta lukio-opetusta. Tämä lisää alueen elinvoimaa. Tuetaan kattavan lukioverkon ylläpitoa koko maassa rahoituksen avulla.

Pienten lukioiden lisä on ollut hyvä, mutta saavutettavuusperusteisuuttakaan ei vastusteta. Tuodaan esiin myös mahdollisuus säilyttää kattava lukioverkko **erilaistamalla** lukiokoulutuksen järjestäjien tehtäviä. Todetaan ilman toiveita rahoituksen vaikuttavuudesta, että **verkko-opetuksen** lisääminen sekä **yhteistyön lisääminen** peruskoulun, lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä edesauttaa saavutettavuuden ylläpitoa.

Oppivelvollisuusiän laajentaminen tuo mukanaan lisää kustannuksia. Rahoituksen pitää pohjautua **todellisiin kuluihin**. Toiveena **perusrahoituksen tason nosto**, hankehumpasta riittävään perusrahoitukseen.

Ehdotetaan rahoitusmekanismin ohjausvaikutuksen suuntaamista **ryhmäkokojen** hallintaan.

Poimintoja aineistosta rahoitukseen liittyen

Tästä muotoilusta on vaikeaa sanoa, mitä tarkalleen tavoitellaan. Jos "uudistaa" tarkoittaa leikata, niin en tiedä miten tämä on mahdollista toteuttaa. Laadukas lukiotoiminta maksaa rahaa.

Rahoituksen saamisen perusteita tulisi määritellä uudelleen. Suosittelen kartoittamaan pienten lukioiden tilanteet ja haasteet ja luomaan rahoituksen perusteet sitä kautta. Ylätasolla luotujen rahoituskriteerien toimivuus ei välttämättä ole paras mahdollinen.

Pienille lukioille pitäisi olla kannattavaa tehdä asioita yhdessä.

Pienten lukioiden lisästä olisi syytä luopua ja siirtyä saavutettavuuslisään.

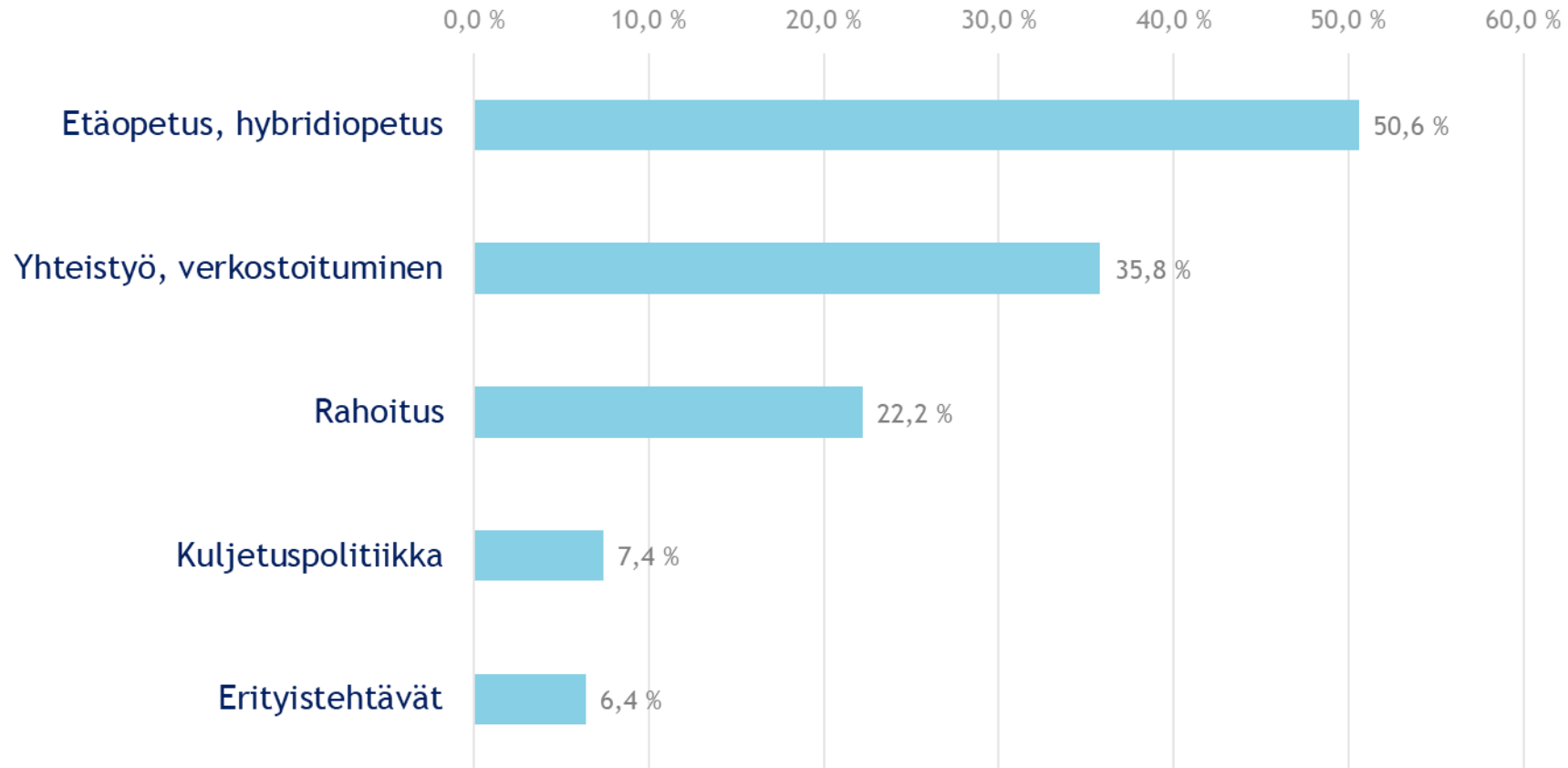
Nykyinen rahoitusmalli on varsin toimiva ja selkeä.

Pienten lukioiden lisän korvaaminen saavutettavuutta painottavalla mekanismilla oikea suunta - lukion koon (ts. harkinta siitä kannattaako koulutusta järjestää) on pysyvä järjestäjän harkinnassa olevana asiana, mutta kokoon liittyen ei tarvitse olla rahoitusta. Olennaista, että voidaan tukea tasalaatuisen lukiokoulutuksen tarjoamista koko maassa kohtuullisin etäisyyksin ja samalla tarttua uusiin saavutettavuuden haasteisiin mm. maahanmuuttajataustaiseen väestöön. Saavutettavuuskorotusta (tms) tulee olla mahdollista saada kaikkien koulutuksen järjestäjien riippumatta onko kunta vai yksityinen. Kuntien rahoitusvastuun tasapuolinen jakautuminen kiinnostava kirjaus - siirryttäisiinkö asukasperustaisesta kuntarahoituksesta johonkin muuhun? Vaikutukset arvioitava huolella.

Kattava lukioverkko säilyy erilaistamalla lukiokoulutuksen järjestäjien tehtäviä - aluelukiot ja/ tai verkostolukiot ovat tarpeen vähäväkisillä alueilla.

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti?

Laajemmat verkko-opinnot ja alueellisen yhteistyön tiivistäminen puhuttavat eniten

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti?
(n=81)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Lukiokoulutuksen järjestäminen turvaaminen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähenee

Laajemmat **etäopetuksen ja hybridiopetuksen** mahdollisuudet tarjoavat opiskelijoille laajan opintotarjonnan koulun koosta riippumatta. Haetaan luovia ratkaisuja hybridimallin toteuttamiseen, jossa alueella on oma fyysinen tila lähiopiskeluun ja ryhmässä toimimiseen, mutta itse opetus voikin tapahtua osittain tai kokonaan etäyhteyksin. Lähiopetuksen ja verkko-opetuksen yhdistäminen, etäopetuksen käytänteiden kehittäminen. Etäopetuksen määrässä tulee ottaa huomioon sosiaalisen kanssakäymisen ja ryhmäytymisen merkitys ja mielenterveyden haasteet, esimerkiksi yksinäisyys.

Yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden kanssa. Osa opetuksesta voidaan tuottaa yhteistyönä naapurikuntien perusopetuksen ja lukioiden kanssa. Yhteiskoulujärjestelyissä paikkakunnalla, jolloin saadaan pätevää opetusta niin yläkoulussa, lukiossa ja ala-kouluilla. Tilasäästöjäkin voisi näin saada. Yhteistyön tiivistäminen myös vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa.

Rahoitus toimii ohjaavana elementtinä, kohdistetaan tukea alueelliseen saavutettavuuteen. Rahoitusjärjestelmän tulee jollain tavalla tukea tasalaatuisen lukiokoulutuksen järjestämistä koko Suomen alueella kohtuullisin etäisyyksin.

Opetuksen **erityiset toteutukset** ja markkinointi saattavat houkutella väkeä lukioon kauempaakin. **Kuljetuksen** organisointi helpottaa liikkumista alueella kodin ja sopivankokoisen lukion välillä.

Poimintoja aineistosta lukiokoulutuksen järjestämisalueeseen liittyen

Laajemmat etäopiskelumahdollisuudet, rahoituksen voimakkaampi kohdistuminen saavutettavuuden tukemiseen, tiivis yhteistyö perusopetuksen kanssa, eri lukioiden yhteisopettajat.

Lukiokoulutuksen osalta on syytä tarkastella rinnakkain ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkoa ja katsoa, mikä on toisen asteen koulutuksen riittävä saavutettavuus. Jos nykyinen palveluverkko ammatillisessa koulutuksessa riittää, sen on riitettävä myös lukiokoulutuksessa. Ajattelisin, että lukiokoulutuksen järjestämisvastuun kanavoiminen ammatillisen koulutuksen koulutuskuntayhtymille on yksi ratkaisu, mutta se vaatii nykyisten lukiokoulutusta järjestävien kuntien omaa tahtotilaa ja päätöksentekoa. Rahoituksen kytkeminen nuorten määrään, lukion tasa-arvorahoitus jossa huomioidaan nuorten lähtötaso, sekä pienten lukioiden erillislisän poisto ohjaavat lukiokoulutuksen rakenteita tasa-arvoiseen tilanteeseen ammatillisen koulutuksen kanssa. ----

Etä/hybridiopetus on väistämättä osa tätä, jotta myös asiantuntijat ja opetuksen taso saadaan säilytettyä myös syrjäisemmillä paikkakunnilla. Yhteistyö ja verkostoituminen. Vastuun jakaminen - verkostosta voimaa: luonnontiede - taito- ja taideaineet - kielet jne. Eri vastuut eri verkoston jäsenillä.

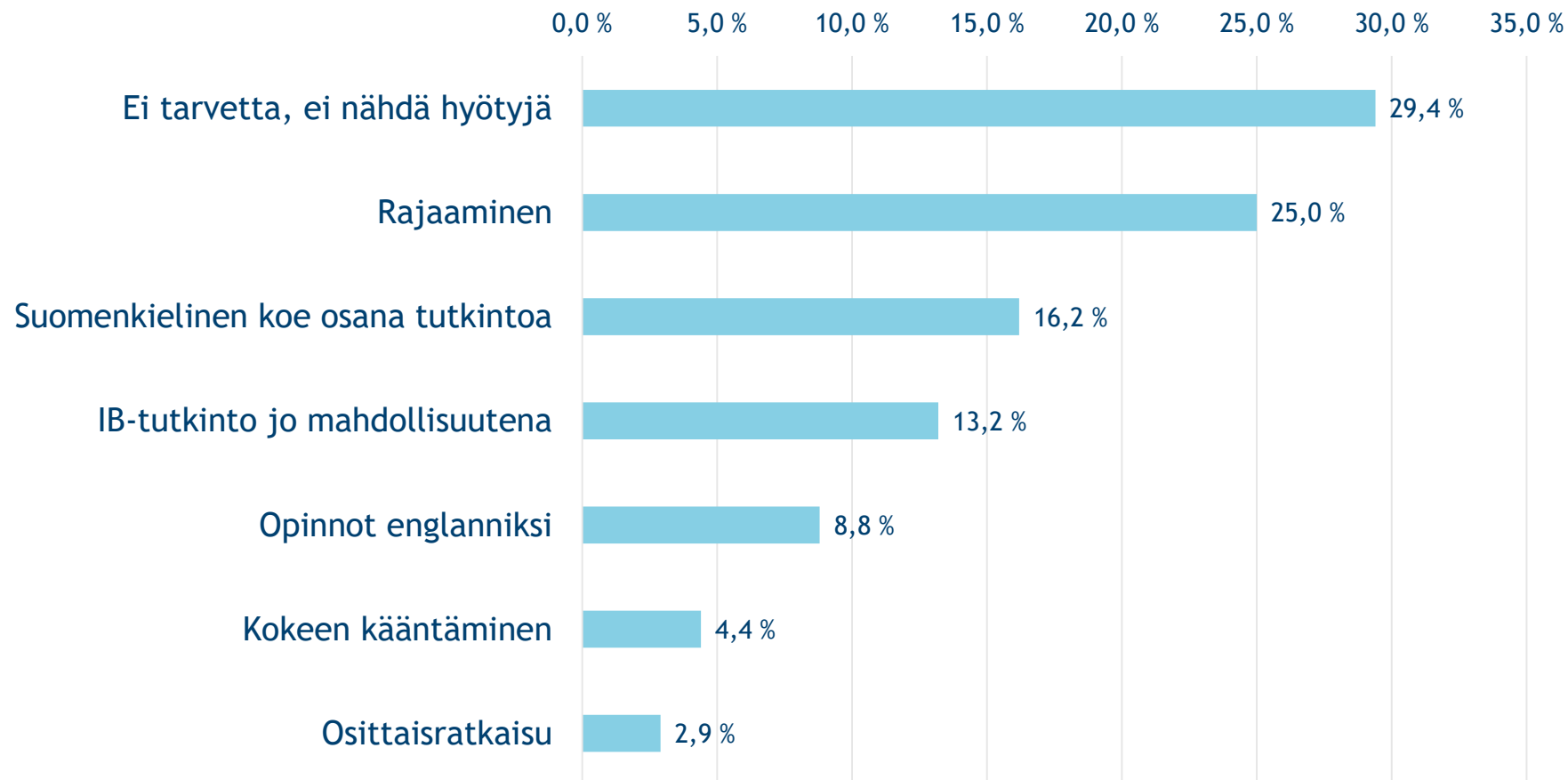
Gymnasienätverk bildas i vilka lektionstider samkörs så att "närundervisning" via nätet kan ske i realtid på flera skolor samtidigt.

*Möjlighet att få resa till studieorten kostnadsfritt.
Delvis distansstudier.*

Jos lukioverkkoa joudutaan nuorten vähentyessä harventamaan niin mahdollistetaan asunto- ja kuljetuspolitiikalla laajempi liikkuvuus kodin ja sopivankokoisen lukion välillä. Mahdollistetaan esim. asuminen viikot koulun lähellä ja kuljetukset viikonloppuna kotiin.

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen
englanninkielisen ylioppilastutkinnon
toteuttamisen?

Englanninkielisen ylioppilastutkinnon hyödyt eivät ole selvät, toteuttaminen tuntuu haastavalta

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamisen? (N=69)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttaminen epäilyttää

Kolmannes kysymykseen vastaajista **ei näe selkeitä hyötyjä** englanninkielisen ylioppilaskokeen kehittämisessä. Koetaan, että on jo olemassa muita tutkintoja, joilla on mahdollista saada jatko-opintokelpoisuus korkea-asteen opintoihin. Kokeen kehittämisen koetaan useimmiten vaativan isoja panostuksia, ja hyödyt/tarvitsijoiden määrä nähdään pienehköksi vaadittuun resurssiin nähden. Koetaan myös, että lukiokoulutuksen muut kehittämisen kohteet ovat tarpeellisempia.

Kysymyksiä herättää, puhutaanko tässä pelkästä kokeesta vai koko tutkinnon opiskelemisesta englannin kielellä. Osallistujat muistuttavat **IB-tutkinnon** mahdollisuudesta. Voisiko rajoittaa IB-järjestelmään ja sen tutkinnon hyväksilukuun? **Englanninkielisten lukioiden** perustamista pohditaan. Onko mahdollisuutta pilotoida asiaa? Osa ehdottaa, että mahdollistetaan pelkän kokeen suorittaminen englanniksi, mutta opinnot tapahtuisivat suomeksi.

Kriteereiden osallistumisoikeuteen pitää olla selkeät, osa kannattaa todella kovaa kireyttä, osa väljempää suhtautumista. Keille tämä on tarkoitettu, keillä olisi oikeus osallistua? Englanninkielisessä yo-tutkinnossa suomen koe (S2 tai suomi B3-tasoisena) pitäisi olla pakollinen. Ehdotettiin myös mahdollisuutta, että englanninkielinen ylioppilastutkinto olisi **vapaaehtoinen ns. sivusuoritus**, eikä sillä voisi korvata aitoa oikeaa suomalaista ylioppilastutkintoa.

Poimintoja aineistosta englanninkieliseen ylioppilastutkintoon liittyen

On melkoinen haaste opetukselle, arvioinnille, oppimateriaaleille, oppimisen tuelle. Voi vinouttaa kehittämistä pois oleellisemmasta ja ilman muuta edelleen ruokkia nuorison puolikielistymistä. Kun tavoite on tukea elinkeinoelämää eikä niinkään nuorten elämää niin myös hankkeen taustat arvoineen syytä tuoda kunnolla esille. Mieluummin osittaisratkaisuja vähän lukiodiplomin tyyliin: osanäyttöjä? Ja miksi ei rakentaa kansainväliseen toimintaan kannusteita = osioita, joissa vieraskielisiä suorituksia (ei vain ylivalvottua englantia) hyväksiluetään reilusti

En kannata englanninkielistä koetta peruslukioihin. Voisiko toimintamalli olla esim. sellainen, että jos suomenkielinen YO-tutkinto ei mene lävitse, niin sitten olisi mahdollisuus tehdä englanninkielinen tutkinto esim. IB-lukioissa. Kokeen pitäisi olla tietenkin perinteisen YO-tutkinnon kaltainen eikä IB-tutkinto.

Perustetaan englanninkielisiä lukioita kansainvälisten koulujen tapaan. Tämä on tärkeää työperäiselle maahanmuutolle. Lisäksi panostetaan koulutusvientiin.

Mahdollisuus tehdä tutkinto englanniksi, mutta opetus järjestetään kuitenkin suomeksi.

Englanninkielinen lukiokoulutus ja ylioppilastutkinto kiinnittävät työperäisen maahanmuuton perheitä Suomeen ja jopa houkuttelevat kv-investointeja vahvistaen kotikansainvälistymisen tarvetta. Opetus- ja tukihenkilöstön osaamisen kehittäminen ja yhteistyö perusopetuksen kanssa ovat oleellisia, jotta koulutuksesta ja ylioppilastutkinnosta tulee laadukas ja haluttava kokonaisuus.

YTL:n tulee olla se taho, joka määrittelee kenellä on oikeus englanninkieliseen tutkintoon, jotta yhdenvertainen kohtelu säilyy. Vrt. lisäaika jne. Kokelaan äidinkieli on olennainen osa määrittelyä.

Millaisia toiveita ja terveisiä haluat lähettää ministeriölle?

Toiveet ja terveiset ministeriölle

(N=82)

Osallistujat kiittivät koulutuskentän osallistamisesta ja asiantuntijoiden kuulemisesta. Tämä lisää päätöksentekoon ja linjauksiin. Kyseessä ovat merkittävät, kauaskantoiset ja laajalti vaikuttavat uudistukset, joissa erittäin keskeistä on kuulla myös "kentän" näkemystä. Hallitukset tulevat ja menevät, mutta opetuksen ja koulutuksen ammattilaisten asiantuntemus ja näkemykset kattavat näkemystä ja kokemusta pitkältä ajanjaksolta.

Nuorten uupumiseen tulee kiinnittää huomiota ja varmistaa että alkanut kierre saadaan katkaistua. Kiinnitetään huomiota koko koulupolun sujuvuuteen ja nivelvaiheisiin, jotta jokainen suomalainen nuori löytää koulupolulla vahvuutensa ja etenee aktiiviseksi kansalaiseksi ja löytää paikkansa vastuunkantajana yhteiskunnassa. Koulutus on tulevaisuusinvestointi, johon tulee panostaa, ei leikata.

Uudistuksien yhteydessä tulee varmistaa rahoituksen riittävyys. Pidetään hyvänä, että tuen järjestämistä uudistetaan. Hyvinvointi ja mielenterveys ovat yhteydessä myös oppimiseen ja opiskeluun sekä työelämään siirtymiseen. Kaikissa uudistuksissa on keskeistä huomioida päätösten mielenterveysvaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Uudistuksien toteuttamiseksi tulee löytyä myös aikaa ja resurssia. Tehdään suunnitelmallista ja pitkäjänteistä kehitystyötä. Ei uudisteta liikaa, vaan tarjotaan lukioille työrauhaa. Huolehditään opettajien hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Väsynyt ja uupunut opettaja ei välttämättä huomaa olla nuorelle se aikuinen, jota hän kovasti kaipaa.

Poimintoja ministeriölle lähetetyistä terveisistä

Kiitos kun osallistatte koulutuskenttää, ja kuulette asiantuntijoita. Se lisää luottamusta tehtyihin päätöksiin ja linjauksiin. Hallitukset tulevat ja menevät, mutta opetuksen ja koulutuksen ammattilaisten asiantuntemus ja näkemykset pohjaavat aikaan ennen, ja kantavat yli nelivuotiskausien.

Hallitusohjelmassa olleet asiat kattavat todella kapean ja pienen joukon ongelmakentät. Suurin ongelma tämän ajan koulussa on se, että oppiaineet tekevät vähän tai ei lainkaan yhteistyötä keskenään. Tällöin samoja asioita käydään kevyesti läpi useassa oppiaineessa sen sijaan, että aiheisiin päästäisiin pureutumaan. OPS:it ovat ylitäynnä, jolloin opetusmenetelmistä helposti valikoituvat opettajajohtoisimmat vaikka moni muu tuottaisi mielekkäämpää ja parempaa oppimista. Pitäisikö meidän mieltä mitkä asiat oikeasti ovat tietämisen ja taitamisen arvoisia nyky-yhteiskunnassa?

Tervetuloa jalkautumaan lukioarkeen ja seuraamaan nykylukion hektistä elämää paikan päälle!

Hienoa, että teillä on halua uudistaa lukion oppimisen tuen järjestelmää!

Jos opettajien työmäärää lisätään esim. tuen antamisen osalta, sille tulee löytyä työaika eikä vain rahaa ja tehkää uupuneina lisää ylitöitä. Tämä on myös työehtosopimusasia. Tai sitten tukiopetukseen löydyttävä lisää henkilökuntaa.

Tidiga förebyggande och tillräckliga åtgärder stöder de ungas studier och välmående i de högre stadierna och på andra stadiet. Tillräckligt med handledning också i åk 9 för att de studerande ska kunna välja lämplig utbildning. Mer resurser också till hemmen eftersom skolan står maktlös då (i många fall) utmaningarna finns i familjerna och hemmen!

Varmistamme onnistumisen yhteisen kehittämisen ja dialogisen strategiatyön avulla.